

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na temelju odredbe članka 15. točke 2. i članka 8. stavaka 1. i 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ broj 140/05 i 12/12), članka 78. i 97. Zakona o leasingu („Narodne novine“ broj 141/13) u postupku posrednog nadzora pokrenutom po službenoj dužnosti nad poslovanjem leasing društva AGRAM LEASING d.o.o., Zagreb, Remetinečka cesta 98, OIB: 48922277230, zastupanom po predsjedniku uprave Krešimiru Dujicu i članovima uprave Krešimiru Arapoviću i Sanji Osojnik, na sjednici Upravnog vijeća održanoj dana 16. rujna 2021. donosi

RJEŠENJE

1. Društvu AGRAM LEASING d.o.o., Zagreb, Remetinečka cesta 98, OIB: 48922277230, radi otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, nalaže se:

1.1. od dana zaprimanja ovoga Rješenja s primateljima leasinga sklapati ugovore o leasingu na jasan i razumljiv način tako da ukoliko se ugovara mogućnost promjene leasing rata/obroka (odnosno kamatne stope temeljem koje se isti obračunavaju) koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, u ugovorima o leasingu bude jasno naveden način promjene te objektivni, opravdani i dokazivi razlozi za promjenu pri čemu je za navedene promjene potrebno zatražiti suglasnost primatelja leasinga.

Kao dokaz o izvršenju ovoga naloga, društvo AGRAM LEASING d.o.o., Zagreb, Remetinečka cesta 98, OIB: 48922277230 dužno je u roku od 30 dana od zaprimanja ovog Rješenja Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga dostaviti Izvješće o poduzetim mjerama zajedno s:

- izmijenjenim te od strane Uprave usvojenim tipskim ugovorima o leasingu (obrazac ugovora i opći uvjeti),
- mišljenjem internog revizora o provedbi naloga iz ove točke ovog Rješenja,
- drugim dokazima koji potvrđuju izvršenje naloga iz ove točke ovog Rješenja.

1.2. u roku od 30 dana od zaprimanja ovog Rješenja dostaviti pisano očitovanje Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga o aktivnostima koje je poduzelo prema svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene *Odlukom o promjeni kamatnih stopa po aktivnim ugovorima* od 2. siječnja 2009. godine.

2. Društvu AGRAM LEASING d.o.o., Zagreb, Remetinečka cesta 98, OIB: 48922277230, nalaže se da u roku od 5 dana od zaprimanja ovog Rješenja, na početnoj internetskoj stranici društva AGRAM LEASING d.o.o., objavi da je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga donijela ovo Rješenje dana 16. rujna 2021., s mrežnom poveznicom na internetsku stranicu Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga na kojoj je ovo Rješenje objavljeno i tu obavijest drži na početnoj internetskoj stranici neprekidno 60 dana.

O b r a z l o ž e n j e

Na temelju članka 78. Zakona o leasingu („Narodne novine“ broj 141/13; dalje u tekstu: Zakon), a uzimajući u obzir dokumentaciju zaprimljenu u sklopu predmeta KLASA: 973-04/21-01/04, ovlaštene osobe Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) obavile su po službenoj dužnosti posredni nadzor nad poslovanjem društva AGRAM LEASING d.o.o., Zagreb, Remetinečka cesta 98, OIB: 48922277230 (dalje u tekstu: Društvo) po predmetu nadzora obračuna kamatnih stopa po ugovorima o leasingu.

O obavljenom posrednom nadzoru dana 24. lipnja 2021. sastavljen je Zapisnik o obavljenom nadzoru, KLASA: UP/I 973-06/21-01/06, URBROJ: 326-01-50-52-521-21-2, (dalje u tekstu: Zapisnik). Društvu je omogućeno ostvariti i zaštititi svoja prava i pravne interese sukladno članku 88. stavku 2. Zakona, a u svezi s člankom 92. stavkom 3. Zakona na način da je imalo pravo uložiti prigovor na Zapisnik, odnosno dostaviti eventualne primjedbe uz koje je bilo dužno priložiti dokumentaciju kojom dokazuje osnovanost navoda. Društvo je dana 10. srpnja 2021. dostavilo podnesak „Dostava prigovora po Vašem dopisu KLASA: UP/I 973-06/21-01/06, URBROJ: 326-01-50-52-521-21-3; te KLASA: UP/I 973-06/21-01/06, URBROJ: 326-01-50-52-521-21-02 od 24. lipnja 2021.g.“ (dalje u tekstu: Prigovor).

1.1. U dijelu nadzora nad transparentnošću aktualnih ugovornih odredbi ugovora o financijskom i operativnom leasingu utvrđeno je da su ugovorne odredbe koje reguliraju izmjene leasing rata/obroka i izmjene kamatnih stopa temeljem kojih Društvo obračunava leasing rate/obroke neodređene i neodređive. S obzirom da navedene odredbe nisu napisane na pregledan i razumljiv način tako da primatelju leasinga omogući raspolaganje svim bitnim informacijama o uvjetima ugovora iz kojih će biti vidljiva prava i obveze ugovornih strana, Hanfa je u nadzoru utvrdila da je Društvo prilikom sastavljanja ugovora postupilo suprotno članku 52. stavku 6. Zakona i članku 3. stavku 2. Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope („Narodne novine“ br. 66/14 i 86/18; dalje u tekstu: Pravilnik o ugovorima).

Također je utvrđeno da su ugovorne odredbe sastavljene suprotno članku 247. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18; dalje u tekstu: ZOO) jer ne predviđaju suglasnost ugovornih strana o izmjeni leasing rata/obroka koji nedvojbeno predstavljaju bitne sastojke ugovora, već omogućuju jednostranu izmjenu tih bitnih sastojaka ugovora bez utjecaja druge ugovorne strane.

Društvo u Prigovoru navodi da se ne slaže sa nalazima Hanfe te napominje kako je jedno od osnovnih načela ZOO-a, a na koje se poziva i Hanfa, autonomija stranaka odnosno sloboda uređivanja obveznih odnosa. Društvo smatra kako su u općim uvjetima propisani objektivni i jasni kriteriji koji mogu dovesti do promjene visine obroka/rate naknade za leasing, ukupne naknade za leasing i kamatne stope te u slučaju ispunjenja takvih kriterija za ugovorenu promjenu više nije potrebna suglasnost primatelja leasinga jer je isti na takvu promjenu pristao prihvaćanjem općih uvjeta u trenutku sklapanja ugovora. Društvo stoga smatra kako je pogrešan zaključak Hanfe da je Društvo postupilo protivno odredbi članka 247. ZOO-a. Društvo pored navedenog smatra pogrešnim tumačenje Hanfe kako odredbe o izmjeni kamatne stope/leasing obroka predstavljaju bitan sastojak ugovora o leasingu bez kojeg ugovor ne može postojati posebice uzimajući u obzir da su se stranke usuglasile oko svih značajki koje su karakteristične za ugovor o leasingu.

Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora te smatra kako uređenje izmjene kamatne stope/leasing obroka u ugovornim odredbama na detaljan, jasan i objektivan način nikako ne ugrožava načelo slobode uređivanja obveznih odnosa. Hanfa nije ni na koji način sugerirala niti nametala Društvu na koji način treba urediti ugovorni odnos s primateljem leasinga, već je utvrdila kako navedene odredbe o izmjeni leasing rata/obroka nisu jasne i transparentne te da omogućuju Društvu da jednostrano i bez opravdanih razloga izmjeni leasing ratu/obrok. Odredba članka 2. ZOO-a koja uređuje načelo slobode ugovaranja u nastavku navodi da je sloboda ugovaranja moguća ukoliko ista nije suprotna Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima i moralu društva. Sukladno članku 52. stavku 6. Zakona, ugovor o leasingu mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga. Prema navedenom jasno je kako je načelo slobode ugovaranja na koje se Društvo u Prigovoru poziva isto tako ograničeno prisilnim propisima te ostalim načelima obveznih odnosa kako sloboda uređenja obveznog odnosa ne bi bila na štetu jedne od ugovornih strana, trećih osoba ili društva u cjelini. Hanfa je nadzorom zaključila kako ugovorne odredbe koje vežu promjenu leasing rate/obroka uz promjenu uvjeta refinanciranja i promjenu kamatne stope nisu napisane na jasan i razumljiv način kako bi druga ugovorna strana mogla imati jasnu i potpunu informaciju o promjeni kamatne stope (leasing rate/obroka) te kako bi se na osnovu takve informacije mogla suglasiti

o promjeni iste. Stoga Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora te ostaje kod utvrđenja iz Zapisnika.

Hanfa se također ne slaže s navodima Društva iz Prigovora kako su ugovorima o leasingu odnosno općim uvjetima propisani objektivni i jasni kriteriji koji mogu dovesti do promjene visine obroka/rate naknade za leasing, ukupne naknade za leasing i kamatne stope.

Iz odredbe točke 32.2. općih uvjeta ugovora o operativnom i financijskom leasingu proizlazi da se leasing rate/obroci, između ostalog, mogu mijenjati i zbog promjene kamatne stope te zbog promjene uvjeta refinanciranja.

Dakle, kao jedan od uvjeta zbog kojih se leasing rata/obrok može mijenjati u općim uvjetima je navedena promjena kamatne stope. Međutim, općim uvjetima nije propisano kako se i zašto kamatna stopa u ugovorima o leasingu može mijenjati. Nadalje, drugi uvjet zbog kojeg se leasing rata/obrok može mijenjati u općim uvjetima navedena je promjena uvjeta refinanciranja. Međutim, iz navedene odredbe nije jasno određeno na koji se način mijenja leasing rata/obrok u slučaju promjene uvjeta refinanciranja da bi Društvu bilo dopušteno istu mijenjati. Naime, općim uvjetima nije određeno da se zbog promjene uvjeta refinanciranja može mijenjati kamatna stopa temeljem koje Društvo obračunava leasing rate/obroke. Također, u ugovorima o leasingu nije jasno određeno o čemu ovisi promjenjivost leasing rata/obroka odnosno što znači pojam „promjena uvjeta refinanciranja“. Ukoliko bi se navedenu odredbu tumačilo na način da promjena uvjeta refinanciranja znači promjenu kamatnih stopa u primljenim kreditima kojima društvo financira ugovore o leasingu, nejasno je odnosi li se ta promjena na promjenu kamatne stope u primljenim kreditima s promjenjivom kamatnom stopom nastalu zbog promjene vrijednosti referentne kamatne stope ili zbog promjene kamatne marže. Ili se pak odnosi na promjenu nominalne kamatne stope kod primljenih kredita sklopljenih s fiksnom kamatnom stopom. Također je nejasno odnosi li se ta promjena na promjenu uvjeta refinanciranja (kamatne stope/marže) u već sklopljenim ugovorima o kreditu (kojima su bili financirani tada aktivni ugovori o leasingu) kod kojih je u tijeku njihovog trajanja došlo do promjene inicijalno ugovorenih uvjeta financiranja (kamatnih stopa/marži) ili se ta promjena odnosi na promjenu (povećanje) prosječnog troška refinanciranja do kojeg je došlo iz razloga povećanja kamatnih stopa/marži u novim kreditima u odnosu na postojeće kredite. Nadalje, iz navedene odredbe općih uvjeta nije jasno u kojem bi se smjeru trebala kretati promjena uvjeta refinanciranja (kamatnih stopa/marži) da bi se na osnovu takve promjene vršila promjena kamatne stope u ugovorima o leasingu odnosno da li se promjene kamatne stope vrše samo kod rasta troška refinanciranja ili u oba smjera.

Pored navedenog, Hanfa se ne slaže s navodom Društva iz Prigovora da, u slučaju nastupa po navodu Društva objektivnih i jasnih kriterija koji mogu dovesti do promjene kamatne stope (leasing rata/obroka), za tu promjenu više ne bi bila potrebna suglasnost primatelja leasinga, jer je primatelj leasinga na takvu promjenu pristao prihvaćanjem tih općih uvjeta u trenutku sklapanja ugovora. Takav navod bi eventualno mogao biti točan da je Društvo sklapalo ugovore o leasingu s promjenjivom kamatnom stopom koja bi bila vezana uz neki promjenjivi parametar (referentnu kamatnu stopu) na čije promjene ugovorne strane ne bi mogle utjecati te stoga za ugovorno usklađivanje kamatnih stopa s promjenama ugovorenog promjenjivog parametra ne bi bila potrebna suglasnost primatelja leasinga već bi bila dovoljna obavijest kojom ga se obavještava o izmijenjenom iznosu leasing rate/obroka. Međutim, kako je nadzorom utvrđeno Društvo nije sklapalo ugovore o leasingu s kamatnom stopom vezanom uz neki promjenjivi parametar već s kamatnom stopom koja ima obilježja nepromjenjive kamatne stope uz mogućnost njene izmjene zbog nastupanja nejasno definiranih izvanrednih okolnosti kao što je promjena uvjeta refinanciranja i promjena kamatne stope. Da se radi o izvanrednim okolnostima potvrđuje i činjenica da je Društvo u razdoblju nadzora zbog tih razloga mijenjalo kamatne stope samo jedanput i to 2. siječnja 2009. godine. Iz navedenog je jasno da se ovakve izmjene ne odnose na redovno usklađivanje kamatnih stopa s nekim promjenjivim parametrom već na izvanrednu promjenu koja je rezultat odluke Društva koje je odlučilo promijeniti kamatnu stopu te na taj način utjecati na visinu leasing rate/obroka. Dakle,

navedena promjena je izvršena odlukom jedne ugovorne strane (Društva) bez utjecaja druge ugovorne strane (primatelja leasinga).

Slijedom svih nadzorom utvrđenih nepravilnosti u dijelu nadzora nad transparentnošću aktualnih ugovornih odredbi ugovora o financijskom i operativnom leasingu, Hanfa ostaje kod utvrđenih nepravilnosti da u ugovorima o leasingu nije jasno određen način izmjene leasing rate/obroka koji bi bio jasan i poznat primatelju leasinga te koji bi bio objektivne prirode na koji ugovorne strane ne bi svojevoljno mogle utjecati. Prema tome, primatelju leasinga nisu na razumljiv način prezentirane njegove potencijalne obveze koje bi mogle dovesti do većih troškova kamata/leasing obroka od onih koje su inicijalno ugovorene. S obzirom da odredbe ugovora o leasingu kojima su određene kamatne stope (odnosno leasing rate/obroci) i njihove izmjene nisu napisane na pregledan i razumljiv način tako da primatelju leasinga omogući raspolaganje svim bitnim informacijama o uvjetima ugovora iz kojih će biti vidljiva prava i obveze ugovornih strana, Hanfa je utvrdila da je Društvo prilikom sastavljanja ugovora postupilo suprotno članku 52. stavku 6. Zakona te članku 3. stavku 2. Pravilnika o ugovorima.

Pored toga što ugovorom o leasingu nije jasno i nedvojbeno odredilo uvjete za promjenu leasing rate/obroka, te tako ostavilo mogućnost da ih mijenja po svom nahođenju, Društvo je točkom 32.2. općih uvjeta ugovora o financijskom i operativnom leasingu odredilo da se usklađivanje leasing rate/obroka uslijed promjene uvjeta refinanciranja i kamatne stope ne smatra izmjenom ili dopunom ugovora te da se za takvo usklađivanje ne traži suglasnost primatelja leasinga.

Nadzorom je utvrđeno da su navedene odredbe općih uvjeta sastavljene na način da se prilikom izmjene leasing rate/obroka zbog promjene uvjeta refinanciranja i kamatne stope izbjegne utjecaj primatelja leasinga na navedene izmjene odnosno da Društvu omogući da jednostrano izmijeni visinu kamatne stope (leasing rate/obroka). Naime, sukladno načelima određenih ZOO-om ugovor predstavlja pravni posao koji se sklapa suglasnošću volja obiju ugovornih strana. Tako se i sukladno članku 247. ZOO-a ugovor smatra sklopljenim kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora. Nadzorom je utvrđeno da su se Društvo i primatelji leasinga kroz ugovorne odredbe ili prihvata ponude usuglasili o visini kamatne stope/leasing obroka koji nedvojbeno predstavljaju bitan sastojak ugovora. S obzirom da se navedena načela i odredba ZOO-a odnose i na sve izmjene samog ugovora ugovorne strane bi se trebale usuglasiti i s izmjenama visine kamatne stope/leasing obroka. Iz toga razloga jednostrana promjena bilo koje ugovorne odredbe suprotna je načelu ugovaranja u skladu s odredbama ZOO-a.

Slijedom navedenog, ne prihvaćaju se navodi izneseni u Prigovoru te Hanfa ostaje pri utvrđenjima iz Zapisnika da je ovakav način sastavljanja ugovornih odredbi u suprotnosti sa člankom 247. ZOO-a jer ugovorne odredbe ne predviđaju suglasnost ugovornih strana o izmjeni bitnih sastojaka ugovora, a što izmjena kamatne stope/leasing obroka nedvojbeno jest, već omogućuju jednostranu izmjenom tog bitnog sastojka ugovora bez utjecaja druge ugovorne strane.

Vezano uz navod Društva iz Prigovora kako odredbe o izmjeni kamatne stope/leasing obroka ne bi predstavljale bitan sastojak ugovora o leasingu Hanfa navodi da je jasno kako su kamatna stopa (temeljem koje se obračunava leasing rata) odnosno leasing obrok (koji su određeni kao obvezni elementi ugovora o leasingu odredbom članka 52. stavka 2. točke 2. i stavka 3. točke 1. Zakona) ujedno i bitni sastojci ugovora o financijskom odnosno operativnom leasingu bez kojih, ne samo da ugovor o leasingu nije valjan, već bez kojih obveze primatelja leasinga nije moguće utvrditi. Nastavno na navedeno izostankom odredbi o detaljnoj, jasnoj i objektivnoj izmjeni tih istih kamatnih stopa odnosno leasing obroka nije moguće točno utvrditi obveze primatelja leasinga odnosno okolnosti koje će utjecati na promjenu tih kamatnih stopa i obroka.

Slijedom svega navedenog, Hanfa smatra da se održavanjem nejasnih i nerazumljivih ugovornih odredbi proces obračuna i izmjene kamatnih stopa u Društvu odvija na nejasan i netransparentan način prema primateljima leasinga. Radi otklanjanja navedene nepravilnosti,

a kako bi Društvo s primateljima leasinga sklapalo ugovore o leasingu sastavljene na pregledan i razumljiv način naloženo je da u slučaju ugovaranja mogućnosti promjene leasing rata/obroka koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, bude jasno naveden način promjene te objektivni, opravdani i dokazivi razlozi za promjenu pri čemu je za navedene promjene potrebno zatražiti suglasnost primatelja leasinga, a sve kako je to naloženo u točki 1.1. izreke ovog Rješenja.

1.2. U dijelu nadzora nad obračunom kamatnih stopa u ugovorima o leasingu utvrđeno je kako je Društvo u nadziranom razdoblju od 1. siječnja 2008. do 31. ožujka 2021. sklapalo ugovore o leasingu s fiksnom kamatnom stopom. Dana 2. siječnja 2009. Društvo je donijelo *Odluku o promjeni kamatnih stopa po aktivnim ugovorima* kojom je povećana kamatna stopa u ugovorima o leasingu sklopljenim do 31. prosinca 2008. godine. Povećanje kamatnih stopa izvršeno je na 5.588 ugovora o leasingu (95% tada aktivnih ugovora) ugovorene vrijednosti od 86.045.870,24 EUR (94% ukupne ugovorene vrijednosti). Ovisno o dotadašnjoj urednosti otplate primatelja leasinga povećanje kamatnih stopa iznosilo je od 1 do 2 postotna boda.

Društvo se u tijeku nadzora očitovalo da je promjena kamatnih stopa izvršena sukladno općim uvjetima ugovora o leasingu. Nadzorom je utvrđeno da su ugovorne odredbe koje reguliraju izmjene leasing rata/obroka i izmjene kamatnih stopa temeljem kojih Društvo obračunava leasing rate/obroke neodređene i neodređive te da nisu davale pravo Društvu da mijenja kamatnu stopu u tada aktivnim ugovorima o leasingu. Također je utvrđeno da su ugovorne odredbe sastavljene suprotno odredbama Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05, 41/08; dalje u tekstu: ZOO iz 2008.) jer nisu predviđale suglasnost ugovornih strana o izmjeni kamatnih stopa/leasing obroka (kao bitnog sastojka ugovora) već su omogućavale jednostranu izmjenu istih od strane Društva. S obzirom da nije tražilo suglasnost primatelja leasinga za izmjene bitnog sastojka ugovora odnosno da je jednostrano izmijenilo kamatne stope/leasing obroke Društvo je postupilo suprotno članku 247. ZOO-a iz 2008.

Kao razlog povećanja kamatnih stopa u ugovorima o leasingu Društvo je navelo povećanje kamatnih stopa u primljenim kreditima kojima je financiralo ugovore o leasingu. Nadzorom je utvrđeno da nije došlo do porasta kamatnih stopa u primljenim kreditima koji bi opravdao povećanje kamatnih stopa na portfelju aktivnih ugovora o leasingu. Do porasta kamatnih stopa u primljenim kreditima došlo je u samo dva kredita koji su predstavljali tek manji dio kreditnog zaduženja Društva (a kamatne stope u ugovorima o leasingu su povećane na 94% ugovorene vrijednosti) i to nakon što je Društvo već povećalo kamatne stope u ugovorima o leasingu. Pored toga, jedan kredit kod kojeg su povećane kamatne stope ne može se povezati s financiranjem tada aktivnih ugovora o leasingu već sa zatvaranjem dospjelih obveza po prethodno sklopljenim kreditima. Do povećanja kamatnih stopa u drugom kreditu došlo je zbog neadekvatnog upravljanja rizicima u Društvu odnosno kamatno i ročno neusklađenih izvora financiranja i plasmana. Slijedom navedenog, utvrđeno je da Društvo nije imalo opravdane razloge za povećanje kamatnih stopa u ugovorima o leasingu.

Uzimajući u obzir sve gore opisano, nadzorom je utvrđeno da je Društvo jednostrano povećalo početne kamatne stope temeljem kojih je obračunavalo leasing rate/obroke pri čemu kao podlogu za navedeno nije imalo jasne ugovorne odredbe i opravdane razloge. Tako povećane kamatne stope Društvo je održavalo do isteka ugovora te je na taj način primateljima leasinga zaračunalo leasing rate/obroke u iznosu većem od početno ugovorenog. Stoga je Hanfa u nadzoru zaključila da navedenim postupanjem članovi Uprave Društva nisu osigurali da poslovanje Društva bude u skladu s odredbama tada važećeg Zakona o leasingu („Narodne novine“ br. 135/06; dalje u tekstu: Zakon iz 2006.) i propisima donesenim na temelju tog zakona, odnosno u skladu s drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje leasing društava te propisima donesenim na temelju tih zakona čime su postupili suprotno članku 22. Zakona iz 2006. Pored navedenog, Društvo odnosno članovi njegove Uprave su neosnovanom naplatom leasing rata/obroka postupali nesavjesno i nepošteno te protivno pravilima struke i najboljim interesima primatelja leasinga, te na taj način nisu štitili integritet leasing tržišta, a kako je to određeno člankom 43. točkom 1. Zakona.

Hanfa ističe kako Društvo u dostavljenom Prigovoru nije detaljnije odredilo na koje se navode Hanfe iz Zapisnika očituje te kako se argumenti izneseni u Prigovoru mogu odnositi na utvrđenja iznesena u točki 1.1. i 1.2. obrazloženja ovog Rješenja podjednako. Stoga se argumenti izneseni u točki 1.1. obrazloženja Rješenja, a koji se odnose na prigovore o slobodi uređivanja obveznih odnosa, o tome kako su u općim uvjetima propisani objektivni i jasni kriteriji, o tome kako nije potrebna suglasnost primatelja leasinga jer je isti na promjenu kamatne stope/leasing obroka pristao prihvatanjem općih uvjeta te o tome kako po tumačenju Društva odredbe o izmjeni kamatne stope/leasing obroka ne predstavljaju bitan sastojak ugovora o leasingu mogu odnositi i na utvrđenja iz Zapisnika iznesena u točki 1.2. obrazloženja ovog Rješenja.

Dodatno, na utvrđenja iz Zapisnika o tome kako su ugovorne odredbe koje reguliraju izmjene leasing rata/obroka i izmjene kamatnih stopa temeljem kojih Društvo obračunava leasing rate/obroke neodređene i neodredive Društvo ponavlja kako iz odredbi općih uvjeta koje je primatelj leasinga prihvatio jasno proizlazi da je, ako se uvjeti refinanciranja za vrijeme trajanja ugovora promijene, tako da uzrokuju potrebu prilagođavanja visine obroka/rate naknade za leasing, odnosno kamatne stope, davatelj leasinga je temeljem općih uvjeta ovlašten izvršiti njihovu prilagodbu i o njoj obavijestiti primatelja leasinga na način koji je odabrao prilikom sklapanja ugovora.

Hanfa se ne slaže s navodom Društva iz Prigovora da su odredbe općih uvjeta o promjeni leasing rata/obroka zbog promjene uvjeta refinanciranja jasne te ostaje kod argumenta izloženog u točki 1.1. obrazloženja ovog Rješenja. Čak i da je to bilo jasno propisano ugovornim odredbama (a nije), nadzorom je utvrđeno kako za vrijeme trajanja ugovora nije došlo do promjene uvjeta refinanciranja koji bi uzrokovali potrebu mijenjanja leasing rata/obroka tako da Društvo, ni na koji način nije imalo pravo mijenjati kamatnu stopu/leasing obrok u ugovorima o leasingu. S obzirom na navedeno Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora te ostaje kod utvrđenja iz Zapisnika.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi kako se ne smije zanemariti činjenica da su primatelji leasinga uglavnom pravne osobe koje raspolažu stručnim službama te im je dobro poznato što čini strukturu kamatnih stopa te je li i u kojem smjeru je došlo do promjene u uvjetima financiranja.

Bez obzira na status primatelja leasinga (odnosno radi li se o fizičkoj ili pravnoj osobi) Hanfa je stava da ugovorne odredbe moraju u potpunosti biti usklađene sa Zakonom i Pravilnikom o ugovorima te biti sastavljene tako da primatelju leasinga na jasan način budu prikazani svi bitni sastojci ugovora. Tako sukladno članku 52. stavku 5. Zakona ugovor o leasingu mora biti sklopljen u pisanom obliku dok je stavkom 4. istog članka određeno kako ugovor o leasingu mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga. Pored navedenog, sukladno članku 69. stavku 2. Zakona leasing društvo dužno je uspostaviti sveobuhvatan i učinkovit sustav upravljanja rizicima u skladu s vrstom, opsegom i složenosti svoga poslovanja. Uzimajući u obzir navedeno Društvo je radi postupanja sukladno odredbama Zakona te radi izbjegavanja bilo kakvih rizika povezanih sa sporovima vezanih uz ugovorne odredbe dužno na jasan i transparentan način sastaviti ugovorne odredbe iz kojih će primatelju leasinga, bez obzira bio on fizička ili pravna osoba, biti jasni svi elementi ugovora. Naposljetku, s obzirom da način refinanciranja leasing ugovora predstavlja poslovnu odluku samog društva koju isto samostalno donosi, primatelji leasinga niti ne moraju biti upoznati na koji način Društvo refinancira svoje poslovanje, koji su uvjeti refinanciranja te na koji način su isti podložni promjenama. Slijedom navedenog, Hanfa ne prihvaća argumente Društva izrečene u Prigovoru te ostaje kod utvrđenja iz Zapisnika.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi kako je kao korisnik kredita u svrhu refinanciranja izloženo riziku povećanja troškova refinanciranja na koje samo ne može utjecati pa je u svrhu održivosti svojeg poslovanja prisiljeno od takvog rizika se zaštititi ugovaranjem povećanja rata/obroka leasinga u slučaju povećanja takvih troškova. Dodaje kako je progresija kamatnog rizika u godinama kada je donesena Odluka o promjeni kamatnih stopa u ugovorima o leasingu

sklopljenim do 31. prosinca 2008. općepoznata činjenica koja je bila poznata kako primateljima leasinga tako i Hanfi pa se stoga osporavaju kao nepotpuna i netočna utvrđenja iz Zapisnika koja se tiču troškova financiranja poslovanja. Također se navodi da je općepoznato da Društvo posluje s novčanim sredstvima koja se nalaze na poslovnom računu koja uvijek u jednoj mjeri imaju svoj izvor u drugim primicima izvan kredita za refinanciranje te stoga refinanciranje niti jednog ugovora o leasingu nije moguće povezati u cijelosti s određenim izvorom financiranja.

U tijeku nadzora Društvo se očitovalo da je razlog povećanja kamatnih stopa u ugovorima o leasingu bilo povećanje kamatnih stopa u primljenim kreditima koje je Društvo koristilo za financiranje poslovanja. Društvo se očitovalo da je *Odluci o povećanju kamatnih stopa* u ugovorima o leasingu donesenoj 2. siječnja 2009. prethodila najava povećanja kamatne stope od strane dva najveća kreditora Društva u Republici Hrvatskoj (HVB Splitske banke d.d. i Erste banke d.d.). Navodi se da su obje banke tijekom 2009. povećale kamatnu stopu, uz prethodnu najavu. Budući da se radilo o velikim bankama koje su poslovale na tržištu širem od tržišta na kojem je Društvo poslovalo, Društvo je smatralo da je to povećanje kamatnih stopa najava općeg trenda rasta kamatnih stopa, te da je za isto opravdano korigirati aktivne kamatne stope u okviru u kojem to dopuštaju opći uvjeti ugovora o leasingu.

Nadzorom je utvrđeno da je Društvo u 2006. kratkoročnim revolving kreditom s dospijecom do godine dana koji je sklopljen sa HVB Splitskom bankom d.d. s promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz 3 mjesečni EURIBOR financiralo ugovore o leasingu koji su sklopljeni na duži rok s fiksnom kamatnom stopom. U navedenom slučaju Društvo je imalo ročno i kamatno neusklađene izvore financiranja i plasmane čime se izložilo riziku promjena kamatnih stopa na tržištu, a što upućuje na neadekvatno upravljanje rizicima u Društvu. Za vrijeme inicijalnog trajanja kredita (jedna godina) nije došlo do povećanja nominalne kamatne stope. Rok dospijeca kredita je temeljem sklopljenih aneksa produžavan pet puta pri čemu je početkom 2009. došlo do značajnog povećanja nominalne kamatne stope. Do tog značajnog povećanja kamatne stope (odnosno do povećanja troškova kamata za Društvo) došlo je upravo zbog ročne neusklađenosti izvora financiranja i plasmana odnosno zbog kontinuiranog prolongiranja roka dospijeca kratkoročnog kredita. Da je Društvo adekvatno upravljalo rizicima odnosno uskladilo ročnost primljenog kredita i ugovora o leasingu koji su financirani tim kreditom te sukladno tome inicijalno ugovorilo duži rok dospijeca primljenog kredita ne bi došlo do takvog rasta kamatne stope u primljenom kreditu. Slijedom navedenog, povećanje kamatne stope u primljenom kreditu koje je nastupilo uslijed kontinuirane prolongacije roka dospijeca kratkoročnog kredita i materijalizacije rizika s kojima Društvo nije upravljalo na adekvatan način ne može biti opravdani razlog za povećanje kamatnih stopa u ugovorima o leasingu.

Vezano uz kredit sklopljen s Erste bankom d.d. s promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz 3m EURIBOR nadzorom je utvrđeno da je Erste banka d.d. za vrijeme inicijalnog trajanja kredita izmijenila uvjete financiranja na način da je povećala inicijalno ugovorenu maržu (sastavni dio promjenjive kamatne stope) za 2 postotna boda (sa 2,7% na 4,7%) čime je porasla nominalna kamatna stopa sa 4,535% u ožujku 2009. na 6,22% u travnju 2009. godine. Porastom nominalne kamatne stope porasli su i troškovi kamata za Društvo. Međutim, navedenim kreditom nisu financirani ugovori o leasingu već je isti korišten za zatvaranje dospjelih obveza po dva prethodno sklopljena kredita sa istom bankom. S obzirom da se navedeni kredit ne može povezati s financiranjem ugovora o leasingu, povećanje marže (odnosno nominalne kamatne stope) u navedenom kreditu ne može biti opravdan razlog za povećanje kamatnih stopa u tada aktivnim ugovorima o leasingu.

Pored navedenog, čak i kada bi povećanje kamatnih stopa u primljenim kreditima sklopljenim s HVB splitskom bankom d.d. i Erste bankom d.d. bilo opravdan razlog za povećanje kamatnih stopa u ugovorima o leasingu (a kako je nadzorom utvrđeno da nije), nadzorom je utvrđeno da je povećanje kamatne stope u ugovorima o leasingu nastupilo prije nego što su navedene dvije banke povećale kamatne stope u primljenim kreditima kao i to da je u trenutku povećanja kamatnih stopa u ugovorima o leasingu postojao očiti nesrazmjer između vrijednosti kredita kod kojih su kreditori Društva povećali kamatnu stopu i ugovorene vrijednosti leasing ugovora kod kojih je Društvo povećalo kamatnu stopu.

Slijedom svega navedenog, nadzorom je utvrđeno da nije došlo do porasta kamatnih stopa u primljenim kreditima koji bi opravdao povećanje kamatnih stopa na portfelju aktivnih ugovora o leasingu. Do porasta je došlo u samo dva kredita koji su predstavljali tek manji dio kreditnog zaduženja Društva i to nakon što su povećane kamatne stope u ugovorima o leasingu. Pored toga, jedan kredit ne može se povezati s financiranjem tada aktivnih ugovora o leasingu već sa zatvaranjem dospjelih obveza po prethodno sklopljenim kreditima, a do povećanja kamatnih stopa u drugom kreditu došlo je zbog neadekvatnog upravljanja rizicima u Društvu odnosno kamatno i ročno neusklađenih izvora financiranja i plasmana. Činjenica je da je Društvo u svom poslovanju kao korisnik kredita izloženo riziku povećanja troškova refinanciranja te da Društvo ne može utjecati na kretanja tržišnih kamatnih stopa, međutim činjenica je da Društvo može utjecati na uvjete pod kojim sklapa ugovore o leasingu kao i na uvjete pod kojim sklapa ugovore o kreditu kojima financira te ugovore o leasingu. Leasing društva uobičajeno strukturiraju leasing plasmane na temelju raspoloživih izvora financiranja te bi adekvatno upravljanje rizicima u Društvu podrazumijevalo kamatnu, valutnu i ročnu usklađenost plasmana i izvora financiranja kako bi se zaštitilo od rizika na tržištu. Prema tome, ako je Društvo već odlučilo ugovarati leasing plasmane s nepromjenjivom kamatnom stopom na duži rok moglo je za financiranje istih koristiti izvore financiranja s takvim obilježjima. Jasno je da se leasing plasmani ne mogu u cijelosti povezati s izvorima, ali je Društvo bilo dužno za potrebe adekvatnog upravljanja rizicima uskladiti izvore i plasmane na način koji bi prevenirao nastanak značajnih gubitaka za Društvo zbog promjena na tržištu kamatnih stopa.

Slijedom navedenog, Hanfa ne prihvaća argumente Društva izrečene u Prigovoru te ostaje kod utvrđenja iz Zapisnika da Društvo nije imalo opravdane razloge za povećanje kamatnih stopa u ugovorima o leasingu.

Nadalje, Društvo u Prigovoru napominje kako je Hanfa tijekom 2015. i 2016. provela postupak posrednog nadzora nad Društvom predmet kojeg je bila upravo provjera usklađenosti ugovora o leasingu s odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima. Društvo ističe kako pri provođenju tadašnjeg nadzora Hanfa nije utvrdila niti jednu nepravilnost i nezakonitost koje sada navodi u Zapisniku. Društvo navodi kako u razdoblju od spomenutog nadzora nije vršilo nikakve izmjene u ugovornim odredbama koje se problematiziraju u Zapisniku jer je opravdano smatralo kako za istima nema potrebe. Postavlja se pitanje kako je Hanfa 2015. odnosno 2016. sada sporne odredbe ocijenila pravilnim i zakonitim, a sada suprotnim odredbama ZOO-a.

Hanfa napominje kako predmet nadzora ugovora o leasingu tijekom 2015. i 2016. nije bio obračun kamata već formalna usklađenost obrasca ugovora o leasingu i pripadajućih općih uvjeta sa odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima što je obuhvaćalo šire područje ugovornih odnosa između primatelja i davatelja leasinga. Dakle, Hanfa je u tom nadzoru pregledavala ugovorne odredbe te provjeravala njihovu usklađenost s odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima. U dijelu reguliranja kamatnih stopa/leasing obroka odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima propisano je da ugovor o financijskom leasingu mora sadržavati iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih rata te nominalnu i efektivnu kamatnu stopu, dok ugovor o operativnom leasingu mora sadržavati iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih obroka. Prema tome, Hanfa je u tom nadzoru provjeravala sadrže li ugovori o leasingu gore navedene Zakonom i Pravilnikom o ugovorima propisane elemente te s obzirom da je utvrđeno da ih isti sadrže, Hanfa navedeno nije niti imala razloga osporavati.

Za razliku od tog nadzora, predmetni nadzor obračuna kamatnih stopa obuhvaća u samo jednom dijelu kontrolu obrazaca ugovora o leasingu i pripadajućih općih uvjeta dok je naglasak u utvrđivanju nepravilnosti nadzor postupanja subjekata u postupku donošenja odluka o promjeni kamatne stope te postupak obračuna kamatnih stopa što zahtjeva znatno širi i dublji obuhvat nadzora što je i opisano u Zapisniku. Nije moguće utvrditi nepravilnosti u obračunu kamatnih stopa isključivo pregledom obrazaca ugovora i općih uvjeta već je za predmetni nadzor potrebno izvršiti uvid u financijsku dokumentaciju, programsku podršku te interne akte leasing društva koje reguliraju način obračuna kamatnih stopa kako bi se u potpunosti utvrdile nezakonitosti i nepravilnosti u načinu obračuna kamatnih stopa po ugovorima o leasingu, a što je Hanfa i utvrdila i obrazložila u Zapisniku. Upravo uvidom u ostalu dokumentaciju (obračune,

odluke i sl.) te očitovanje Društva Hanfa je stekla potpunu sliku o načinu promjene i primjene kamatnih stopa u ugovorima o leasingu te je usporedbom načina postupanja Društva u obračunu i naplati tako izmijenjenih leasing rata/obroka i odredbi ugovora o leasingu odnosno općih uvjeta utvrdila nezakonito i nepravilno postupanje Društva koje je opisano u Zapisniku.

No bez obzira na navedeno sukladno članku 22. stavku 2. Zakona iz 2006. članovi uprave leasing društva su morali osigurati praćenje rizika kojima je izloženo leasing društvo kod poslovanja te donijeti odgovarajuće mjere kojima će leasing društvo ograničavati rizike. Društvo je bilo dužno uspostaviti, provoditi te redovito ažurirati, procjenjivati i nadzirati mjere i postupke kojima će osiguravati da su relevantne osobe Društva svjesne postupaka koje moraju poštivati za pravilno izvršavanje svojih dužnosti i odgovornosti te mehanizme unutarnje kontrole, namijenjene osiguranju usklađenosti sa Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona, kao i s drugim relevantnim propisima te internim odlukama, procedurama i postupcima na svim razinama leasing društva bez obzira je li navedeno poslovanje bilo predmet nadzora ili ne. Stoga Hanfa ne prihvaća navode iznesene u Prigovoru te ostaje kod utvrđenja iz Zapisnika.

Zaključno Društvo ističe kako svakodnevno pokušava unaprijediti poslovanje i održati ga sukladnim brojnim pozitivnim propisima slijedom čega ne može prihvatiti navode iz Zapisnika da su Društvo odnosno članovi njegove uprave u konkretnom slučaju postupili nesavjesno i nepošteno te protivno pravilima struke i najboljim interesima primatelja leasinga odnosno da nije šticećen integritet leasing tržišta.

Hanfa napominje kako je Društvo svojevrijem pristalo biti sudionik reguliranog leasinga tržišta za što je od Hanfe zatražilo i dobilo dozvolu čime je postalo regulirano leasing društvo koje je sukladno članku 77. Zakona dužno poslovati u skladu s odredbama Zakona, propisima donesenima na temelju njega, u skladu s drugim propisima, s propisima o upravljanju rizicima, kao i u skladu s vlastitim pravilima i standardima, pravilima struke te na način koji omogućuje uredno funkcioniranje leasing društva. Sva leasing društva koja su dobila odobrenje Hanfe dužna su se u potpunosti pridržavati njegovih odredaba. Stoga bilo kakvo nepridržavanje njegovih odredbi ili bilo kojih odredbi po kojima je leasing društvo dužno postupati narušava integritet reguliranog leasing tržišta jer takvo leasing društvo osigurava na nezakonit način povoljniji položaj u odnosu na ostala leasing društva koja se pridržavaju svih zakonskih i podzakonskih odredbi. Pored navedenog, nadzorom je nedvojbeno dokazano da je Društvo obračunavalo kamatne stope protivno pravilima struke na štetu primatelja leasinga. Stoga Hanfa ostaje kod navedenih utvrđenja iz Zapisnika.

Slijedom svega navedenog, Hanfa je odlučila da je Društvo dužno dostaviti pisano očitovanje Hanfi o aktivnostima koje je poduzelo prema svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene Odlukom o promjeni kamatnih stopa po aktivnim ugovorima od 2. siječnja 2009. godine, a kako je to naloženo u točki 1.2. izreke ovog Rješenja.

2. Razmatrajući obim i utjecaj utvrđenih nepravilnosti na korisnike usluga leasinga Hanfa je sukladno članku 101. stavku 2. točki 7., a u svezi članka 101. stavka 1. točke 4. Zakona naložila Društvu posebnu nadzornu mjeru objave obavijesti o donesenom predmetnom rješenju na internetskoj stranici Društva te postavljanje mrežne veze na predmetno rješenje koje će se objaviti na internetskoj stranici Hanfe, kao i zabranu uklanjanja navedene obavijesti sa početne internetske stranice Društva u razdoblju od 60 dana od dana objave kako bi sve zainteresirane osobe bile obavještene o navedenom nalogu.

Na temelju rezultata cjelokupnog postupka, provedenog na temelju odredbe članka 78. Zakona, a sukladno članku 9. i 96. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“ broj 47/09, dalje u tekstu: ZUP), odlučeno je kao u izreci Rješenja, a sve uzimajući u obzir da se time u većoj mjeri nego što je to nužno ne ometa redovito poslovanje Društva, sve u skladu s načelom zaštite prava stranaka i javnog interesa iz članka 6. ZUP-a.

Odlučujući o dužini rokova u kojima je Društvo dužno postupiti po Rješenju, Hanfa je uzela u obzir prirodu i obujam obveze te ocijenila da je navedeni rok za izradu i dostavu izvješća Hanfi primjeren i logičan sukladno članku 79. stavku 2. ZUP-a.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu u Zagrebu u roku od 30 dana od dana primitka ovog Rješenja.

KLASA: UP/I 973-06/21-01/06

URBROJ: 326-01-50-52-521-21-5

Zagreb, 16. rujna 2021.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman